

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงพาณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๒/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการการเมือง ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนดตาม มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกาศใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ดังนั้นจึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๕๕/๒๕๕๐

ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ รวม ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่หนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (ยื่นบัญชีเดียวกัน) และครั้งที่สอง กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ผู้ร้องได้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี พบว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวของผู้ถูกร้องทั้งสามครั้งยังดำเนินการไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง กล่าวคือ ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน โดยได้แสดงในบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง (บัญชีเดียวกัน) ว่ามีบ้านอาศัย ราคา ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และแสดงในบัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ว่ามีบ้านอาศัย ราคา ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยไม่แนบสำเนาทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของบ้านอาศัยดังกล่าว และไม่ยื่นบัญชีพร้อมสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเองและคู่สมรสในรอบปีภาษีที่ผ่านมา กล่าวคือ บัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเองและคู่สมรสประจำปีภาษี ๒๕๓๕ และบัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเองและคู่สมรส ประจำปีภาษี ๒๕๕๐ รวมทั้งไม่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับในสำเนาหลักฐานที่ยื่นประกอบบัญชี จำนวน ๖ หน้าด้วย นอกจากนี้ ผู้ร้องยังตรวจพบว่ารายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงด้วย

ผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว รวม ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๖๒๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๐๐๑ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๔ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๕๐๖ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔

แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแต่ประการใด

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕ แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์) เป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบไม่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และมีได้แสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินหลายรายการ แม้ว่าจะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว รวม ๔ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแต่ประการใด ผู้ร้องจึงมีมติเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ ในรัฐธรรมนูญ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องได้ขอขยายเวลาการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาออกไปอีกสิบห้าวัน ตามหนังสือของ ผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญอนุญาตให้ขยายเวลายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๕ เมื่อครบกำหนดขยายเวลาแล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง ก็มีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในกำหนดเวลาแต่อย่างใด

ศาลรัฐธรรมนูญประชุมพิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยตุลาการศาล รัฐธรรมนูญ เสียงข้างมาก ๑๐ คน เห็นว่า ผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ให้มีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่น คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ส่วนตุลาการศาล รัฐธรรมนูญอีก ๔ คน เห็นว่าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปก่อนที่จะยื่นบัญชี ๑ ครั้งแรก กรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ผู้ถูกร้อง ไม่อยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ จึงเห็นควรไม่รับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัย คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน และนายศักดิ์ เตชะชาญ

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วย ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง... (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชี และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย” มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง.....” และวรรคสอง บัญญัติว่า “.....หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย” มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง ฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง บัญชีเดียวกันเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แล้ว รวม ๒ ครั้ง

จากการตรวจสอบของผู้ร้องพบว่า บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นั้น ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ ไม่ยื่นเอกสารประกอบ

ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และไม่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๑ ซึ่งผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องรวม ๔ ครั้ง เพื่อให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงถึงเหตุผลที่ไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงเหตุผลแต่อย่างใด นอกจากนั้น ผู้ร้องยังตรวจสอบพบอีกว่า ผู้ถูกร้องแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มีรายการและตัวเลขไม่สอดคล้องตรงกันหลายรายการในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นทั้งสองครั้ง กล่าวคือ บัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกัน คือ (๑) เงินฝากธนาคาร ยื่นแสดง ๑ บัญชี ๒๕,๐๐๐ บาท ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๑ บัญชี ๑๖๔,๕๒๑.๒๐ บาท (๒) ที่ดิน ยื่นแสดง ๘ แปลง ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๒๑ แปลง (๓) ยานพาหนะ ยื่นแสดง ๕ คัน ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๓๐ คัน (๔) หนี้สิน ยื่นแสดง ๑๐๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๖๓,๒๔๓,๖๑๖.๖๑ บาท และบัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี คือ (๑) เงินฝากธนาคาร ยื่นแสดง ๑ บัญชี ๕๔,๗๕๐.๒๐ บาท ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๑ บัญชี ๑๓๐,๘๗๔.๐๒ บาท (๒) ที่ดิน ยื่นแสดง ๘ แปลง ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๒ แปลง (๓) สิ่งปลูกสร้างอื่น ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการว่า มีอยู่จริงหรือไม่ แต่จากการตรวจสอบพบว่า มีอยู่ ๒ หน่วย (๔) ยานพาหนะ ยื่นแสดง ๕ คัน ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๓๐ คัน (๕) หนี้สิน ยื่นแสดง ๑๔๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๐,๓๔๓,๐๐๘.๓๖ บาท

ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และไม่ได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้ทุกหน้า อันเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยมีเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๒๕๑ ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงอาจฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบให้ครบถ้วนถูกต้องตามที่มาตรา ๒๕๑ บัญญัติไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงหลายประการตามที่กล่าวข้างต้น นั้น พอถือได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว แต่ยื่นไม่ครบถ้วนตามความเป็นจริง จึงไม่ใช่กรณีจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ แต่เห็นว่ากรณีดังกล่าวว่า จะเป็นเรื่องผู้ถูกร้องมีความจงใจที่จะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

ในปัญหาข้อนี้ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า การที่จะถือว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติข้อความสุดท้ายของมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติอยู่ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การที่จะนำมาตรา ๒๕๕ มาใช้บังคับตามหลักนิติรัฐและนิติธรรม จึงต้องพิจารณาให้ได้ความแน่ชัดว่า ความบกพร่องในการยื่นนั้นเกิดขึ้นโดยความตั้งใจของผู้ยื่นหรือไม่ และความตั้งใจนั้นก็ต้องเป็นความตั้งใจเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการในการยื่นบัญชีที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวข้างต้นด้วย ดังจะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๕๕ ก็บัญญัติเน้นที่จะใช้สภาพบังคับต่อเมื่อผู้ยื่นนั้น “จงใจ” เท่านั้น ดังนั้นการใช้บังคับมาตรา ๒๕๕ ที่ชอบด้วยหลักนิติรัฐและนิติธรรมที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปี จึงต้องเป็นกรณีที่ผู้ยื่นได้จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือมีเจตนาทำให้มาตรการตรวจสอบมีประสิทธิภาพน้อยลงไป

การที่วินิจฉัยเช่นนี้ อาจเทียบเคียงได้กับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๑ หมวด ๓ ความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรา ๓๕๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง.....อันแสดงว่า การปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งต้องกระทำโดยมีเจตนาทุจริต ซึ่งก็คือต้องกระทำโดยมีมูลเหตุจงใจหรือเจตนาพิเศษนั่นเอง ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ ที่บัญญัติว่า “ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” ผู้กระทำต้องมีมูลเหตุจงใจหรือมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือมีเจตนาทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีประสิทธิภาพน้อยลงไป

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบถึง ๔ ครั้ง ผู้ถูกร้องทราบแล้วก็มีได้ดำเนินการแก้ไขให้การยื่นบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แม้ในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงที่เหตุนอกพร่องของการยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

เมื่อบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องมีข้อบกพร่องดัง ๒ กรณี ดังกล่าวข้างต้นและผู้ถูกร้องสามารถมีโอกาสชี้แจงเหตุบกพร่องดังกล่าวต่อผู้ร้องและศาลรัฐธรรมนูญแล้ว แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการชี้แจงให้ปรากฏเจตนาของผู้ถูกร้องได้ว่าผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจงใจที่จะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบโดยมีมูลเหตุจงใจหรือเจตนาพิเศษที่จะทำให้มาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้มีประสิทธิภาพน้อยลงไป กรณีจึงต้องถือว่า ผู้ร้องมีเจตนาจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ